

Chlěb za swět

Wón budže so smilić
nad chudymi a bėdnymi,
a chudym budže wón pomhać.

(Psalm 72,13)

Na přenjeji njezděli w adwencie zahaji so kóždy lěto akcija „Chlěb za swět“. Lětsa budže to w cyrkwi Našeje knjenje w Drježdźanach. W přitomnosći šefa kanclerskeho zarjada de Maizera předuje krajny biskop Jochen Bohl. W lětušej 48. akciji dže wo to, zo ma so zawěsćić wšědny chlěb w Africe, Aziskej a južnej Americi z tym, zo nawuknu tamniši burja lěpje a wunošnišo hospodarić. Pomoc k sebjepomocy – to je hesło za to, kak ma so chudym a bėdnym na prawe wašnje pomhać.

Chudych a bėdnych je wšudžom na swěće. Tola ludžo na tute wužadnje wšelako reaguja. W Indiskej na přikład so lědma što postorkuje, hdyž leži mrějacy w přirowe. Wšako by to chłostanje było, kotrež změje w přichodnym žiwjenju dobre wuskutki, hdyž so wone prawje znjese. Potajkim je to samo škodne mrějacomu abo bėdnemu pomhać. Štož zbudži nowe žiwjenske energije w tym, kiž je po puću z tuteho žiwjenja do dalšeho, by přetorhnył puć wosuda, kotryž so tam karma mjenuje.

Biblija widži problem chudoby hinak a so rozeznawa w swojim stejišću zasadnje wot druhich nabožinow. Židowsko-křescanski Bóh je swjata lubosć. Jako swjaty knježi wón nad cyłym swětom a wodži wšitke wosudy. Jako tón, kiž je lubosć, ma ludži rady a čerpi z nimi. Njewostaja jich w bėdže, ale chce jim pomhać. „Wón budže so smilić nad chudymi a bėdnymi.“ Hrono z 72. psalma njesteji samotne w bibliji, ale je wuraz jeje wučby wo socialnym Bohu.

W našej serbskej bibliji steji nad 72. psalmom: wěšćenje wo Chrystusu a jeho kralestwje. A tak tež je. Psalm rěči wo tym, što ma so zjewić. Bóh, kiž so smili nad chudymi a bėdnymi, je to cyle praktisce činić z tym, zo je jako čłowjek na zemju přišoł. Hody leži smilny a pomocliwy Bóh

Wšelaka bėda a nuzna knježi na swěće – nic jenož w Třećim swěće, ale tež w našich městach a wsach, w našich domach a swójbach.

Linolowa rězba: Jiří Zejfart

w Bethlehemyje w žłobju. Jako dorosćeny je chudych a bėdnych k sebi wołał. „Pójće sem ke mni wšitcy, kiž sće sprócni a wobćeženi, ja chcu was wokřewić.“ Křescenje spóznachu, zo je Chrystus wěšćenja Stareho zakonja spjelnił.

Štož je tuteho socialneho, smilneho, pomocliwego Boha dožiwił, tón nježložil ruce do klina. Nazhonjena lubosć wjedže k skutkam pomocy. Mać Tereza je w Indiskej pomhała, zo bychu chori a mrějacy z drohi a z přirowa do hospitalow přišli. Tuta služba je so z wulkej džakownosću přiwarala a připóznaje namakała daloko za mjezami cyrkwyje. Nobelowe myto je so maćeri Terezy spožčilo za jeje skutkowanje w křescanskej lubosći.

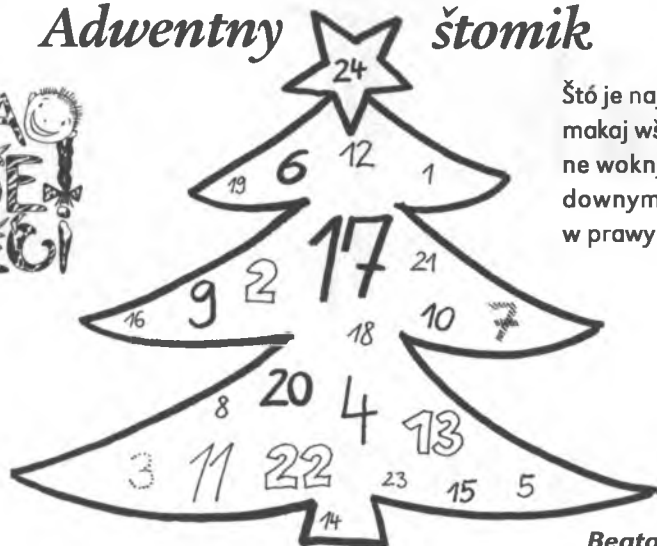
Pomoc za chudych a smilnosć napřečo bėdnym stej hódnoće, kotrež plaćitej tež za nas. Zawěsće wobdžělmy so tež lětsa z pjenježnym darom na akciji „Chlěb za swět“. Chudym w Třećim swěće ma so profesionalnje pomhać. Rady přewostajimy to fachowcam z Radebeula a Stuttgarta, ko-

tríž možeja z milionami derje wobchadžeć.

Što pak je z nuzu tu w našim kraju? Z bėdu před našimi durjemi? Njedawno je so w nowinach pisało wo ludžoch w nowych delnich worštach, kotriž su žiwi po milionach w našim kraju. Kak ma so w tajkich padach prawje pomhać? Při blišim wobhladanju wěcy je so spěšnje wukopało, zo njeje wona z tym wotbyta, zo so socialna pomoc powjetši. Na nuzu wina njejsu tak jara pobrachowace pjenjezy. Z wulkej džakownosću móžemy za Němsku zwěsćić, zo njesteji tak jara problem pjenježne nuzu, ale wjele bóle duchowne chudoby. Wěda wo tym, kak nastanje zbožowne swójbne žiwjenje, je so pola mnohich zhubiła. Wola k zhromadnemu žiwjenju je popuščila. Trjebamy tajkich, kiž bychu pomhali, radžili a kubtali, kiž bychu lubosć plóždili a pomoc k sebjepomocy dali. Trjebamy pomoc Božeho słowa: Jeho kaznje a ewangelij su pomoc na našim žiwjenskim puću. Jemu so wotewrić – to je šansa adwentneho časa.

Jan Malink

Adwentny štomik

Štó je najspěšniši? Namakaj wšitke „adwentne woknješka“ na hodownym štomiku w prawym slědže!

Beata Richterowa

Wosadne popołdnje w Bukecach

K swojemu wosadnemu popołdnju zeńdže so něhdže 20 Serbow z Bukec a wokoliny sobotu, 18. nowembra, ze Serbskim superintendentom Janom Malinkom. Po postrowje a zawodnym kěrļušu přednjese knjez sup. Malink swoje mysle k bibliskemu tekstej ze scenja po swj. Mateju a wułożowaše wuznam lubosće k blišemu. Prócowanje Bukočanskich Serbow wo wobnowjenje serbskeje cyrkwinsekeje chorhoje młodžiny z Trjebjeńcy a Wadec běše zakład za sčěhowacy přednošk wo šwediskim kralu Gu-

stawu Adolfu a wo po nim pomjenowanym towarstwje. Kofej a słodny tykanc so rozwiwacej zabawje polěkowachu. „Skoro zabyte młyny“, wosebje te na teritoriju Bukočanskeje wosady, so mjez druhim hišće krótko hódnoćachu.

Z wulkim wjeselom nad poradženym popołdnjom słyšachu přítomni wot knjeza sup. Malinka připowědženje přichodnych serbskich zarjadowanjow. Tež za Bukecy su serbske wosadne popołdnja za kłětu hižo kruće planowane.

Arnd Zoba

Na wosadnej žurli w Bukecach zeńdžechu so srjedz nowembra Serbja z Bukec a wokoliny k serbskemu popołdnju ze sup. Malinkom.

Foto: A. Zoba

Adwentne popołdnje

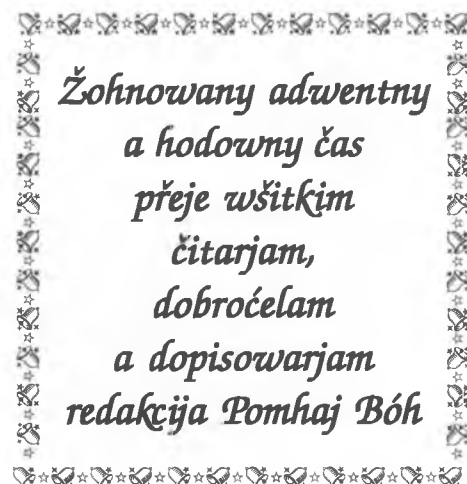
Njedzelu, 2. adwenta, swjećimy serbske kemše w Budyšinje hakle popołdnju, a to w 14.00 hodź. w Michałskej cyrkwi. Po tym budže swačina na farje, hdžež nam naše džěci tež mały hodowny program předstaja. Wšitcy su wutrobnje přeprašeni.

Gymnaziasća spēwaja

Sobotu do 3. adwenta, 16. decembra, změje 1. serbska kulturna brigada swój adwentny koncert w Michałskej cyrkwi. Koncert nawjeduje tachantski kantor Friedemann Böhme. Započatk je w 17.00 hodź.

Spominanje w Smělnjej

Składnostnje 85. posmjertnin fararja Jana Awgusta Sykory přeprašuje Smělnjanska wosada wutoru, 19. decembra, w 19.30 hodź. na wopominansku nutrnosť do cyrkwy w Smělnjej. Wosadny farar dr. Jens Buliš předstaji žiwjenje a skutkowanje swojeho předchadnika w farskim zastojnstwje. Jako burski syn w Malešecach rodženy Jan Awgust Sykora skutkowaše zaslužbnje w serbskim pismowstwje a bě posledni serbski farar w Smělnjej. Wón zemrě 19. decembra 1921 na wuměniku w Biskopicach, hdžež so jeho row džensa hišće hlada.

Žohnowany adwentny
a hodowny čas
přeje wšitkim
čitarjam,
dobročelam
a dopisowarjam
redakcija Pomhaj Bóh

sunjenje wěstych kompetencow wot krajnocyrkwinsekeho zarjada na krajneho biskopa a synodu.

Farar Sebastian Führer z Großdrebinitza rozprawješe wo ewangelskej šuli w Frankenthalu, kotraž hižo štyri lěta jara wuspěšnje džěła a so tuž nětk tež wot stata spēčuje.

Na kóncu synody skedźbni superintendent Reinhard Pappai na akciju „Nachribjetniki za Tansaniju“. Nachribjetniki móžeja so w superintendenturje w Budyšinje wotewzać a hač do 13. decembra napjelnjene zaso wotedać.

Měrcin Wirth

Z nazymskeje synody w Budyšinje

Sobotu, 4. nowembra, zeńdže so nazymska synoda Budysekeje eforije. Hłowny referent bě knjez wyši cyrkwinski rada dr. Christoph Münchow. W swojim referacie zaběraše so wón z pohrjebnišćemi a kěrchowami jako zjawnej wosadneje městnosću k wopominanju wěry, lubosće a nadžije. W Sakskej je 1 220 pohrjebnišćow w cyrkwiniskim wobsydstwje, to je 85 % wšitkich pohrjebnišćow. Wosebity statny zakón postaja winowatosć k pochowanju a regulje při chowanju zemrětych. Tuchwilu su

prócowanja, tutón zakón změnić a dotal plaćiwe postajenje wotstronić, štož cyrkwiniske wjednistwo ze starosću wobkedźbuje.

Dale wobjednachu synodalajo hospodarski plan za lěto 2007.

Farar Albrecht Ehrler z Hrodzišća poda informacije k nazymskej krajnej synodze, kotraž zeńdže so kónc nowembra w Drježdžanach. Tam ma so mjez druhim tež wo nowych wustawkach sakskeje krajneje cyrkwy wuradźować. Předwidžane je pře-

Hody mjez loterjiu a božimi narodkami abo Wojowanje rumpodicha z Třomi kralemi

Wonka je zyma, horce zelo nas wohrěwa, swěčki so wosebje rjenje zybola a zhromadnje ze swójbu damy sebi hodowne poprjancy a wosušk zesłodžec. Snano spěwamy tež adwentne abo hodowne spěwy a naše ćopłe, spokojne začuće nam praji, zo je zaso raz hodowny čas přišoť.

Štućce slědowaceho kěrluš a pokazujej na hodowny měř a pokoj we wutrobje, kiž sej k hodam přejemy, ale tež na zymne wětry a mjećel wonka před durjemi:

Přihotuj so, luba duša,
na tón přichad Jezusa;
wutroba njech jemu słuša,
rjana, jasna, lubozna,
zo wón bydło we njej ma
a jej měř a pokoj da.

Wonka sylne wětry howrja,
mjećel mjeta ze sněhom,
Na woknach so kwětki tworja,
kotrež zańdu z ćoplenjom:
Kwětki pak we wutrobje
steja rjenje w čistoće.

Što pak, hdyž je k hodam ćopło, hdyž móže so w morju kupac a slyšiš wjac zapalne flamenco-hudźby hač měrne hodowne kěrlušy? Potom sy najskerje w južnej Španiskej, hdžež na tróšku hinaše wašnje hody swjeća hač tu w Němskej.

Hižo w adwence njesu najwjetša atrakcija hodowne wiki, ale hodowna loterija. Wšitcy kupja sej wjacore lisćiki loterije, kotruž kóždě lěto k hodam španiski zwjazk slepych (ONCE) wuhotuje. Wězo stupi dobroćelski skutk, podpěranje slepych, tróšku do pozadka, dokelž so naposledk tola kóždy na někotre tysacy abo miliony eurow nadźija.

Trochu pobožniši zda so naťožk božich narodkow być: W kóždym wukładnym woknje stej pisany boži narodk – hač mjez elektroniskimi nastrojemi, tykancom abo spódnjej drastu. A na naměsće wjeski abo města stej hišće hoberski boži narod, kotryž husto dny doľho natwarjuja. Woby-

We wukładnym woknje kóžděho španiskeho wobchoda stej k hodom pisany boži narodk.

Foće: prywatnej

Z přichadom Třoch kralow na předwječoru šesteho januara započnje so w Španiskej zakónčenje a wjeršk hodow. Wosebje so džěć raduja, wšako jim Třo kralojo w nocy wobradžeja.

dlerjo, wosebje starši z džěćimi, přińdu jón potom při najkrasnišim stónčnym wjedrje wobdźiwać.

Hdys a hdys zabłudzi so do južnych kónčinow tež chór ze „sewjernjeje Europy“, kiž zaspěwa w cyrkwach hodowne kěrlušy, štož pak přeco někak dźiwnje skutkuje.

Wosušk a poprjancy wšak k hodam w Španiskej njepekju. Jenož „turrón“, stódkosć z mandlow a mjeda arabskeho pochada, sej ludžo kupuja. Nó, a wězo kupuja tež tójšto hodownych darow w kupniach, kiž su kaž pola nas z rumpodichami a jandželemi wupyšene.

Zo pak so w adwentnym času a k hodam rumpodichi w Španiskej jewja, je nowostka. Poprawom njeznaja wonu tradiciju, dokelž dostanu džěć dary hakle na Třoch kralow.

Kak pak Španičenjo po tutech cytych přihotach swjate dny mjez patoržicu a dnjom Třoch kralow woswjeća?

Patoržicu wječor dadža sej w kruhu swójbny wulk wječer zesłodžec a wšitcy smědža hodowny štom wobdźiwać. Hodowny štom wšak je husto z plastiki, dokelž su štomy w suchich kónčinach južneje Španiskeje žadnostka. Prawy hodowny štom móžeš sej jenož za wjele pjenjez kupić. W nocy w dwanaćich nastaji so swójba do cyrkwy na Božu nóc a po tym wotsala so młodostni, zo bychu zhromadnje w diskotekach a klubach po horcych rytmach z přecelimi hody woswjećili.

Wuspac pak so młodostni rano njemóžeja, dokelž je přeni dzeń hód najwjetše swójbne zetkanje lěta z wulkim wobjedom a wjele winom.

Druhi dzeń hód w Španiskej njeswjeća, za to je 28. december wosebity dzeń: „Día de los inocentes“ („Dzeń njewinowatych“).

Spomni so na tutym dnju na njewinowate džěćatka, kiž je Herodes dla Jezusa dať zamordować. W srjedźowěku předstajichu ministranća a cyrkwincy podawiznu na směšne wašnje a hač do džensnišeho sej na wonym dnju ludžo mjez sobu tryski zahraja. Tež nowiny pisaja žortne powěsće a wšitcy zadžerža so tak kaž pola nas na přenim aprylu.

Zakónčenje a wjeršk hodow za džěć započina so na předwječoru šesteho januara z přichadom Třoch kralow. Přińdu z łóđu abo na kamelach a konjach jěchajo do wsy abo na naměsto města a rozdžěluja placki. Spěšnje dyrbja džěć potom do łoza, dokelž přinjesu jim Třo kralojo w nocy dary, kiž smědža džěć na druge ranje wobdźiwać. Přez wliw medijow pak počnje w nowšim času tež w Španiskej wosoba rumpodicha na wažnosći nabywać. Tuž dostanu někotre džěć tola hižo 24. decembra swoje dary, dokelž móžeja sej potom hižo cyłe hodowne prózdny z nimi hrajkać. Někotři dostanu tež dwójce dary, patoržicu a na Třoch kralow, druzy zaso jenož na Třoch kralow. Tuž je tučasnje wulka šmjatańca wokoło darowanja w Španiskej a za někotre lěta budžemy widjeć, što je móćniši: rumpodich abo Třo kralojo.

Dosć hinak so tajke španiske hody nam zdadža – bjez sněha, wosuška a horceho zela, nic wěrnó? Tež w Israelu, hdžež je so Jezus narodził, so lědma hdy sněži a hdyž, da je to znamjo njezboža. Štó wě, kak je so tuž Jezus narodził! Tola wažnišo wšak je, zo je Jezus mjez nami žiwy – hač nětko we Łužicy, Španiskej abo Africe. Njech kóždy na swoje wašnje hody woswjeći a so nad tym raduje. W tutym zmysle přēju „Feliz navidad“ a „Zohnowane hody“!

Jadwiga Malinkec

Serbska katolska biblija wušta

Njeje knihi, kotraž by kulturu mnohich ludow bóle postajała hač biblija. Kóžda rěč ma wobroty, kotrež z biblije pochadžeja. Bjez džiwa tuž, hdyž mamy tež w serbsčinje wjele přikładow za to. W zběrce Arnošta Muki a wučerja Radyserba-Wjele je tójšto přistowow a wustowow, kotrež pokazuja, kak jara je naš lud mudrosć z biblije čerpat. „Biblija je Boža studžeń“ tam rěka abo „Biblija njech wostanje, hdyž so wšě knihi na swěće spala“.

Bibliju mjenujemy Swjate pismo, dokoel je to Bože słowo; a „Bože słowo je bolacym wutrobam najstrowši lék“.

Wulki biskop a cyrkwinu wučer Hawštyn praji: „Stuchajmy na ewangelij jako na přitomneho Knjeza!“

Chrystus sam pak rěči: „Nic jeno z chlěbom samym so čłowjek žiwí, ale z kóždym słowom, kotrež z Božeho erta wuchadźa“.

Ewangelscy a katolsky křescenjo sej džensa jenak waža Bože słowo. Je jim zórtlo, z kotrehož sej čerpaja posylnjenje a móc. Druhi Watikanski koncil (1962–65) je „blido Božeho słowa bohatšo přikrył“ a sej přat, zo by Swjate pismo za kóždeho přistupne a šěroko wotewrjene było. W Božich službach so wšědnje jewi, kak so Bože słowo Stareho a Noweho zakonja wzajomnje wudospoňnja.

Cyła biblija po Lutherowym přeložku je serbsce naposled před dobrymi sto lěta (1905) wušta.

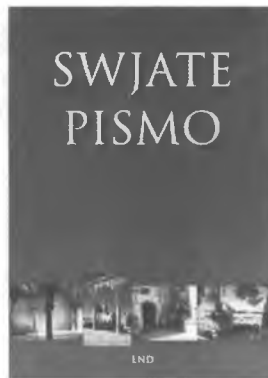
Serbscy katolsky teologjo w Erfurće su 1953 bibliju po originalach znova přeložować započeli. W Ludowym nakładnistwje Domowina su potom 1966 Nowy zakon, 1968 kniha psalmow a 1973/76 wšě dalje knihi Stareho zakonja čišćane wušli. Tele knihi wšak su mjeztym rozzebrane. Tuž je so naše serbske nakładnistwo rozsudžiło cyłkownu bibliju w jednym zwjazku lětsa zn-

wa wudać.

Wudaće cyleje biblije po dopóznacach džensnišeje bibliskeje wědomosće wčasnej serbsčinje a w solidnym wuhotowanju z registrom, krótkimi přispomnjenjemi, kartami a wuběrnymi fotami ze Swjateho kraja je za naš mały lud zawěsće jónkrótny a kedžbyhódny literarny skutk.

Přeložili su tule bibliju wjacori duchowni, rěčespytnicy a basnicy. Jich mjena su na kóncu knihi naspomnjene. Pječo wěcywustojni su teksty wjele króć zhromadnje so schadźujo swědomiče přehladali: lektorka Lucija Bejmina, rěčespytnica dr. Irena Šerakowa, stilist Jurij Šerak, farar-redaktor Gerat Warnar a monsignore Měrćin Salowski, hłowny zamołwity přeložowar hižo před 50 lěta.

Čišć a wjazanje 1424 stron teksta na dobrej čeńkej papjerje je přewzala Lipsčanska firma Neumann & Nürnberg.

Płaćizna jednoreho wudaća ze škitnej wobalku a bančikomaj leži pod 20 eurami (ISBN 978-3-7420-1998-1). Pyšne wudaće w kaži a ze zlotym rězkom płaći 49,90 eurow (ISBN 978-3-7420-2057-4). Za tajke wuběrne wuhotowanje je to při tak snadnym nakładze (1 500 ekspl.) woprawdže płaćizny hódne.

Wažmy sej Bože słowo w našej maćerščinje a popřejmy sej knihu jako swjedźenski dar.

Nadžijamy so, zo nas Bože słowo – kaž w zawodnych słowach biskopa rěka – dale a bóle pod jednym Knjezom cyrkwyje zjednoči. **Měrćin Salowski**

Na nowym wudawku serbskeje katolskeje biblije džětachu hromadže stillist Jurij Šerak, rěčespytnica dr. Irena Šerakowa, monsignore Měrćin Salowski, farar Gerat Warnar a lektorka Lucija Bejmina (wotlěwa).
Foto: prywatne

Zběrnik wo stawiznach Ketličanskeje a Nosaćanskeje wosady

W léce 1884 wuda tehdyši Ketličanski farar Jan Renč swoju wuznamnu knihu „Geschichte der Kirche und Kirchfahrt Kittlitz“. Lětsa nětk je so jeho naslědnik dr. Harald Rabe, farar w Ketlicach a Nosaćicach, na to zwažił, tehorunja spis wo stawiznach wobeju wosadow předpožić. Nastala njeje žana wobšěrna chronika z dawnych do džensnišich dnjow, kaž bě ju w swojim času farar Renč spisał, ale zběrnik z nastawkami wjacorych awtorow k někotrym temam wosadnych stawiznow.

Spočatnje poskića so přehlad wo začnych stawiznach wobeju wosow, wo starych hrodziščach, ryćerskich a knježich sydłach kaž tež wo cyrkwjach we wokolínje. Tež po Božich domach w Nosaćicach a Ketlicach móže so čitar wodźić dać a při

Titulna strana njedawno wušeho zběrnika

tym tójšto zajimawostkow wotkryć. Powołanaj awtoraj, přislušnikaj zemjanskeju swójbow von Nostitz a von Gersdorff, rozprawjatej ze stawiznow swojeju swójbow, kotrež stušeštej přez lěstotki k najwuznamnišim rodam Hornjeje Łužicy. Tež na

něhdyšu serbskosć wobeju wosadow so dosć wobšěrnje džiwa. Dietrich Šolta pisa powšitkownje wo Serbach w Hornjeje Łužicy kaž tež wosebiće wo narodnym wuwicu w Ketlicach a Nosaćicach. Dale so w krótkich přinoškach z pjera Dietricha Šolty, Siegmunda Musiata, Detlefa Kobjele a Haralda Raby někotři z wuznamnych Serbow wobeju wosadow předstajeja: duchowni Matej Šolta, Korla a Jan Renč, Michał a Moric Domaška, Korla Wyrgač kaž tež wučerjej Jan Bohuwěr Mučink a Korla Awgust Kocor.

Knihu ma wobjim 131 stron a je spodobnje z tójšto fotami, rysowankami a kartami wuhotowana. Zajimcy móžeja sej ju na farje w Nosaćicach a Ketlicach kupić.

T.M.

„Serbske spěwy maja wěstu dušu a hnuja čłowjeka“

Rozmołwa z Dannyjom Schmidtom, kantorom Michalskeje wosady w Budyšinje

Knjez kantor Schmidt, lětsa je Serbske ewangelske towarstwo wudało zešiwk ze serbskimi spěwami za dujerjow, ke kotrymž sće Wy sadźby spisať. Kak je k tutemu projektej dóšlo?

Serbski superintendent Jan Malink je so mje prašať, hač njebych dujerske sadźby za serbske spěwy napisať. Dalokož wěm, je so před lěťami hižo wo tym rozmyslowať, tajke něšto hromadze z tehdyšim Michałskim kantorom Baumannom zwoprawdźić. Tón pak je bohužel zahe zemrěť a wěc bě wotbyta. Jako loni prašenje na mnje přińdže, sym wězo haj prajiť.

Zešiwk wobsahuje 19 spěwow. Kak sće je wuběrať?

Spěwy njejsym ja wuběrať, ale Serbski superintendent. Wot njeho dóstach teksty a melodije tutych spěwow a mój nadawk bě, k nim napisať štyrihłósne sadźby za dujerjow – a to tajke, kotrež hodža so bjez wulkich zwučowanjow jednorje hrać.

Njebě to wobćežne bjez znajomósće serbskeje rěče?

Poprawom nic. Njebě ani trjeba, za mnje teksty do němčiny přeložiť. Znajach jenož titul a hruby wobsah spěwa. Wažne wězo je, zo wěš, hač jedna so wo wjesoty, tragiški, swjatočny abo kajkižkuli spěw. Znać dyrbiš na kóždy pad tež tempo a čas nastaća spěwow. W našim padže běchu nimale wšitke spěwy z 19. lěťstotka a žadachu sej

Zešiwk „Serbske spěwy za dujerjow“ wobsahuje 19 znatych serbskich spěwow za wšelake składnosće:

- Rjana Łužica
- Běži woda
- Zerja so šerja
- Přadla je Marja kudźaľku
- Hdze su mi banty čerwjene
- Gaž wěštyk dujo
- Z dychom swjatoch Jana
- Hanka, budž wjesoľa
- Lubka lilija
- Katyrzinka, swěrna moja
- Kiž so swěrnje lubo maja
- Dobry wječor, maćerka
- Hory módre, ja was znaju
- Zady našej pjecy
- Hdzež so módrja, zelenja
- Ha widžu-li ptačata čahnýć
- So nazdala nam zabłyskuje
- Hdyž budžemy so widžeć něhdy
- Hdyž, bratřa, bliša hodžinka

Zešiwk je w Smolerjec kniharni za 7,90 eurow na předaň. Zajimowane wosady móžeja so tež na Serbske ewangelske towarstwo wobroćić.

Kantor Danny Schmidt

Foto: priwatne

romantisku sadźbowu techniku. Z tym hodžachu so wšě spěwy bjez problemow wobdžětać.

Kak doťho sće na tym džětať?

Někotre tydženje snadž, džěše to poměrnje spěšnje. Hotowe sadźby přepodach předsydze SET knjezej Měrcinej Wirthej. Wón so potom wo dalše přihotowanje za čišć postara.

Sće so do teho hižo raz bliže ze serbskej hudźbu zaběrať abo bě to za Was nowe polo?

So tworícelsce ze serbskimi spěwami zaběrać bě za mnje nowe. A dyrjbu rjec, zo bě to jara rjane džěto. Běchu to přewšo rjane melodije, wosebje jich tempi. Serbske spěwy maja wěstu dušu a hnuja čłowjeka. Dobre spěwy maja swójsku dušu. Wšo dalše je poprawom nawuknjene rjemjesto, kotrež maš jako kantor wobknjezić. Pisam wšak husto tež za němske spěwy sadźby. Sym samo džakowny, hdyž něhđe na hujbenu sadźbu storču, dokelž móžu to swójsku napisať. Hdyž melodiju styšu, wěm hižo sadźbu k temu.

Je so Wam jedyn ze spěwow wosebje zaščěpiť?

Najrjeńši je za mnje „Běži woda, běži“. Tón je mje doťho přewodžať, stajnje zaso klinčeše we mni tale hnujaca melodija. Tež „Dobry wječor, maćerka“ so mi wosebje derje lubi.

Nawjedujeće dujerjow Pěťrskeje a Michalskeje wosady w Budyšinje. Sće z nimi hižo serbske spěwy zahrať?

Při jutrownym trubjenju lětsa jutrownu sobotu na Budyskim Hrodžišku přeni króć tež serbski jutrowny spěw „Hdze su mi banty čerwjene“ zahudžichmy, a to nic jenož my Budyscy dujerjo, ale tež wšitcy druzy z tamnych wosadow. Tutón spěw na kóždy pad tež w přichodnych lěťach zaso při

jutrownym trubjenju zahrajemy. Dalše serbske spěwy zatrubichmy hižo ke kulowatym narodninam w Budyšinje a Cokowje kaž tež na našich lěčnych zeńdženjach w zahradach našich dujerjow.

Byšće tajki nadawk při składnosći zaso přewzať?

Rady a kóždy čas, wšako njebě to za mnje džěto, ale wjeselo.

Prašaťa so T.M.

Šěsć prašenjow na předsydu SET

Knježe Wirtho, za koho su „Serbske spěwy za dujerjow“ wotmyslene? Štó měľ zešiwk wužiwać?

Pozawnowe chóry w našich serbskich ewangelskich wosadach maja hdys a hdys přiležnosć serbske spěwy zahrać. Jim smy chcyli zešiwk ze serbskimi spěwami w sadźbje za dujerjow do ruki dać, kotryž hodži so wosebje w cyrkwiskim wobłuku wužiwać.

Kak wulki bě nakład?

250 eksemplarow.

Zešiwk je lětsa kónc junija wušoľ. Kelko je so mjeztym hižo předaťo?

Naše towarstwo je 200 eksemplarow nakupiťo. Z tych smy dotal 85 eksemplarow do wosadow dali, hdžež wěmy, zo so zešiwk tež wužiwa a njeleži jenož w kamorach. Jako towarstwo njesměmy zešiwk předawać. Na předaň je wón w Budyskej Smolerjec kniharni. Wosady, kotrež maja zajim na zešiwku, móžeja so rady pola mnje přizjewić.

W kotrych wosadach zešiwk hižo wužiwaťa?

Wot pozawnowych chórow w Slepom a Budyšinje wěm, zo jón hižo wužiwaťa. Serbja w našich wosadach dyrbjeli na to džićwać, zo pozawnowe chóry tež serbske spěwy trubja. Dotalny napřećiwny argument, zo nimaja žane noty, wšak hižo njeplaći.

Hodži so zešiwk tež w katolskich wosadach wužiwać?

Bjezdweľa. Zešiwk wopřijima wosebje ludowe spěwy a dwaj kěrľušej Jana Kiliana, kotrež wšak tež we Wosadniku stejitej.

Budže zešiwk tež pozawnowe misionstwo sakskeje krajneje cyrkwe rozšěrjeć?

Wotpowědnu informaciju sym dať sakske mu pozawnowemu misionstwu kaž tež do Zhorjelca a Choćebuzy.

Prašaťa so T.M.

Albin Moller-Tšupcański – teologa, astronom, botanikař a poeta

Skóro 450 lět pó wudašu přednych knižkow w serbskej rěcy pšez Albina Mollera jo se we jogo rodnej jsy nježelu, 29. oktobra, cesnje na njogo spominało, na Serba, kenž jo statkował někotare lěta w Tšupcu. Albin Moller, serbski farař, astronom, botanikař a poeta – pšez stolěša krađu zabyty we serbskej Dolnej Łužicy. Skóro nichten njejo se dopomnjeł na serbskego prjatkarka Mollera, někotare wucone luže su samo gronili, až Moller zewšym w Tšupcu był njejo. Nejskerjej njesu wěželi, až jo swóje žěta pšecerj podpisał ako „Albinus Mollerus Straupicensis“ abo „Magister Albinus Mollerus von Straupitz“. Wěšte pak jo, až njekšěchu pšipóznaš Mollerusa ako serbskego Tšupcanarja. Pšez dłužke lěta su pšijnasli toš te wusete zerna njepšawdoci bogate žni. Mjaztym jo Tšupc južo wušej 200 lět nimskorěčna wósada. Cogodla pótakem se dopominaš na togo Mollera ze 16. stolěša – tak su se wjele mysli. Akle njewomucne žěto někotarych Serbow w zachadnych lětach, wósebne pak togo we bliskej Nowej Niwje rožonego Měta Pernaka jo skońcnje pšelańało Tšupcańsku murju z njedowěry a wšojadności.

Žinsa jo farař Albin Moller Tšupcanarjam znaty. Ako předny Serb jo pšestajil Lutherowy katechismus do serbskeje rěcy, dokulaž luže w Tšupcu a w susednych jsach tencas nimski rozměli njesu. Wósebne togodla jo Albin Moller napisal katechismus w serbskej rěcy a jo pšebasnił nimske kjarliže do dobrych serbskich spiwanjow. Moller ga jo kšěł měš we wósadach cerkwinske žywjenje ze serbskim prjatkowanim a spiwanim. Mimo togo jo wón derje wěžel, až su se na serbskich namšach wótspiwali kjarliže we wšakorakich a nic

pšecerj dobrych serbskich pšestajenjach. We pšedgronje k spiwarskim jo Moller wó tom pisał. Na swóje pjenjeze jo wón togodla šiščas dał serbske spiwarske pla tegdy derje znatego knižyšišarja Michaela Wolraba w Budyšinje, kenž jo se wuznał we štapanju notow. Mollerowe spiwarske z lěta 1574 su měli noty, wuwzeše samo w nimskich spiwarskich tegdejšeho casa.

Naspomnješ se derbi, až jo měł Albin Moller teke dobru poetisku žytku. Njejo jano pšestajil a pšebasnił nimske kjarliže, wón sam jo stwórił wšake rymowane módlitby:

Kněz, daj twojom knechtaj měrnje
šěgnuš tam,
ak ty jomu běšo troštne zlužil sam.
Pšeto ja som tog wymoźnika wižel,
kótaregož za wšen lud sy zgotował.
Jadno swěto za wšykne tatanje
a za ten lud Israel cesć, wjasele.

Lěcrownož njestoj stela z Mollerowym portretom pši kšasnej Schinkelowej cerkwi, zož pópšawem by dejala stojaš, mamy nět wjelgin ředny pomnik za Mollera we rodnem Tšupcu. Nejmenjej pak stoj ta ředna stela pšed domom fararja.

Pšed wuswěšenim pomnika k cesći Albinusa Mollera jo se wótměta swěžeńska namša na słowa Jeremiasa „Spiwajšo tomu Kněžoj, chwalšo togo Kněza“. Pšed hołtarjom su stojali pšeso fararje, z nich styrjo serbske: tšo Dolnoserby – farař n. w. Dieter Schütt, farař Hans-Christoph Schütt z Dešna a farař Helmut Hupac z Kórjenja – a pódlu nich Górnoserb Jan Malink, superintendent z Budyšyna. Na zachopjeńku wuwita nowy Tšupcański farař Christoph Hanke namšarjom w serbskej rěcy.

Na 200 serbskich a nimskich luži su pšišli na namšu w sławnej Schinkelowej cerkwi a pó tom na wótkšyše pomnika na najsy.

Foto: S. Malk

Druge pówitaje běšo graše muzikowego kwarteta (wiolina, fleta, fagot a cembalo); muzikarje su zagrali muziku z pjera serbskego komponista Jana Pawoła Nagla, napisanu na cesć Albinusa Mollera. Bóža služba jo se wótměta w dwěma řecom. Wósebny wjerašk namše běšo kšasne spiwanje prjatkarka n. w. Jura Frahnowa. Pšewóžony wót graša orgelow jo napońil jogo mócný głos Bóžy dom ze serbskim zukom a duchom.

Co pak jo se pópšawem stało z Mollerowymi kjarližami, su hyšći žinsa wótspiwane na namšach? Ně, wóni žinsa wěcej njestuša ju k wobstatkaju serbskego spiwanja we cerkwi. Wina na tom su byli nimske statne a cerkwinske wušności, kótarež su srjež 17. stolěša zakazali serbske knigly a serbske spiwanje a su pšikazali znicys wšykne serbske knigly a manuskripty. Wóni su kšěli měš w kraju jano nimske prjatkowanje a →

Pó namšy w cerkwi, kótaruž su swěšili pšeso fararje (nalěwo), wótkšy se na najsy pšed faru pomnik za Mollera. Swěžeńske grono mějašo Měto Pernak (w srježi), žiši z Tšupcańskeje zakładneje šule wugótowachu ředny serbski program.

⇒ spiwanje. Wušności su lužam nabarwili, až te serbske knigły „die heilsame Lehre verketzern und die wahre Religion ... in abscheuliche Gotteslästerungen verwandeln“. Lubinski konsistorium wopisa w swóych „Ohnvorgreiflichen Monita“ z lěta 1668, „wie im hiesigen Markgraftum die gänzliche Abschaffung der wendischen Sprache am ehesten könne befördert werden“. Togodla su pominali wótpóranje „Manuscripta mit alten wendischen Gesängen et cetera, so ... in denen Kirchen vorhanden, auch ... in solcher Sprache gedruckete Bücher, wie des Magisters Molleri Strupicensis Gesangbuch und Kleiner Catechismus wendisch vertiret, als abgöttisch und zur treuen Erfüllung der Untertanenpflichten nicht beitragend“. To njeběšo jano narodna, ale teke socialna a nabóžna diskriminacija Serbow.

Južo wjele lět pšed tymi zakazami a napšawami běchu wušności wugnali Albinusa Mollerusa. Wón njeběšo ten jadnučki duchowny, kenž jo derbjeł tencas spuščić wósadu a domownju. Rozestajanja a zwadowanja mjazy ewangelskimi teologami pó smjerši Luthera su pógnułi tegdejšego kurwjercha wudaš psikaz, pó kótaremž měli fararje pódписаš nowe ředowanje, kótarež mějašo wótměniš stare lutherske ředowanje wó modusu cerkwinskego žywenja. Te lutherske fararje, kenž su se tomu wopěrali, su wušności wustarcyli z fararskego amta. K nim słušašo teke Mollerus. Wót togo casa jo se wón pomjenjował „pastor in exilio“ – farar w wugnanstwje.

Wjele lět njejo znate było, lěc su se kjarliže Mollera wuchowali. Njedawno pak som nadejšta něži połsta Mollerusowych kjarližowych tekstow – někotare skóro słowo pó słowje – we tsích wokoło lěta 1700 nastatych rukopisnych spiwarskich. Hyšći njejo wěste, žo abo wót kogo běchu toś te tši wobšyrne rukopisne spiwarske zestajone. Wěste pak jo, až su se wuchowali toś te stare Mollerowe kjarliže

jano pšez stolětnu wustnu tradiciju cerkwinskego spiwa na jsach.

Žywenje Mollera pó wugnanju jo było šěžke. Nejprerwej jo hyšći mógal želaš ako farar w Tornowje, pótom krotki cas teke we Wjelikich Dobrynjach njedaloko Chóšebuza. Wóttam jo Moller šěgnuł ze žěnskeju a žišimi dalej do Stareje Darbnje, žož jo bydlil w domje pšiswóžbnych. Swój wšedny klěb jo se zaslužyl z napisanim pratyjow, z woblicenjami, z kótarychž jo wótwóžil pšichodne wjedro abo druge tšojenja, wósudy luži a krajow. Toś te pratyje z horoskopami a pokazkami za burske žywenje su byli tencas wjelgin woblubowane. Teke we wukraju su namakali dobry wótgłos; w Pólskej a Českej su znali a se wažyli Mollerowe pratyje. W starej kronice města Schweidnitz som cytała zapisk z lěta 1582: „Maji 17. ist eine grosse Kelde ym gebirge mit einem reyyff vnd nebel gewehsen, wie Mullerus yn seinem calendario prognosticieret hott.“

Z pšedawanim swóych pratyjow na burskich wikach abo pši góžbje swěženjow njejo Moller bogatstwa nagromažil. Z jogo listowanja wěmy, až cesto dosć wěžeł njejo, kak zažarbowaš swóju familiju. Wó swójom žywieńskem pšisuzje jo pisał Moller sarkastiski:

Vale, du böse unreine Welt,
du hattest mir viel böß Netz gestellt.
Bin aber (Gott lob) draus entsprungen.
das sey dir zu guter letzt gesungen.

Taki běšo wósud wuconego Serba, wobdarjonego teologa a matematikarja, kenž jo nam – a to w poľnem zmysle togo słowa – daril předne serbske šišćane knigły.

Do swóych pratyjow jw Moller cesto zapisał nimske abo latyšske gronka. Na zachopjenku serbskich spiwarskich cytamy na pšiklad rymowane pšawidła za prjatkarjow a cerkwjeńcow:

Ein Küster Gottfürchtig sein soll

Pomnik za fararja Mollera z jogo portretom a toflu z krotkim tekstom wó jogo žywenju a statkowanju Foše: T. Malinkowa

Die Kirch Gottes bestellen woll
Mit Klingen vnd Singen zu recht
Allezeit als ein trewer Knecht
Geistliche Lieder können fein
Nicht eigen nutz suchen allein
Seinen Pastorn folgen in ehrn
Demütig sein, Gott dienen gern

Moller jo wumřel w starstwje 77 lět w Starej Darbni. Bóžko jo wěš stolěšow zaduwał skóro wšykne slědy za nim. Cas swójego šěžkego žywenja njejo nigda pšipóznaša žněł. Snaž jo toś tu nježelu z wjelikim zažiwanim z njebjom doľoj glědnul na swóju domownju a na tych 200 luži, kenž su pšišli k jogo cesći do Tšupca.

Ako na wjacor w nazymskej šamnosći dojšta som k blisko cerkwje parkowanemu awtoju, běch wjelgin gnuta, ako som wižela, až pšed stelu su swěšili tši swěcki. Jich swětaška su se wótblyšćowali na woblicach luži, kenž su tam stojali a cytali te słowa na pomniku. **Doris Teichmannowa**

Hyšći raz: Pavel Lanštjåk

Moj dobry pšijašel Jiří Mudra w Praze jo napšawdu mudry – nomen est omen! Cytam rady jogo pšinoski w Pomhaj Bóh, pšedewšym jogo smužki wo bratšu Lanštjåku su mě wjelgin witane byli.

Ale teke mudry ćłowjek njamožo wšykno wěžeš; tak dowoľso mě, až z mojich nazgonjenjow z Praskim seniorom wšake pšistajam.

Nejwěcej jo se naš pšijašel starał wo Dolnu Łužycu. W Gornej Łužicy jo se tencas hyšći we wjelich wosadach serbski prjatkowało – w Dolnej Łužicy nikula niži. Aby nam pomogał, jo naš česki pšijašel taki plan měł: nejprerwej Nowy testament gromaže z katechizmom, z někotarymi modlitwami a kjarližami w dolnoserbskej

řecy pšigotowaš. Nowsański wucony Fryco Latk a ja smej z přednym ewangelijom zachopitej a jen teke dopšigotowałej.

Ja som se wěřil w Praze pšašaš: Chto dej šišć takeje publikacije zapłašiš?

Bratš Lanštjåk jo we Šwajcojskej dobrych znatych měł, kotarež su dejali nam ako sponsorsy služys. Tuchylu som ja kontakt pytał z fararjami we našych dolnoserbskich wosadach (woni su wšykne Nimce byli), lěc woni by take planowane knigły na faru brali a potom wosadnym rozdžělowali. Někotare su mě zlubili, až woni by naš wotpogľad podpěrali. Ale som teke z našymi NDR-instancami tu ćelu wěc pšepowědał. Tam pak som krađu zymne wotegrono dostał: Publikacije, we wukraju

šišćane, směju se jano z wosebneju dowolnosću NDR-kněžarstwa na teritoriju NDR rozšyrjaš a ateistiska NDR njeby nam žednje taku dowolnosć dała.

Tak jo Lanštjåkowy plan božko do kopice padnuł.

Weto som cesto na pšepšosenje do Prazi jězdził. Žo ga som bydlil? Nerudowa 10 jo była wěšy žěl moja adresa; ale někotare raze som teke na Maľej Stronje we tej postoli spał, we kotarež jo Mina Witkojc pla swojogo pšebywanja w Praze drěmała ...

Rozmějo se, až som po tšašnej wojnje z českim kolasom po swojej wosaže jězdził.

Chory na žoľš som se z wojny domoj wrošil; senior Lanštjåk jo mě wobstarał drogu kuru w Karlovych Varach – za mnjo dermo, ale z widobnym wuspěchom.

Herbert Nowak-Drjowkajski

Z rozprawy Serbskeho ewangelskeho towarstwa na lěto 2006

Přednjesena wot předsydy Měrcína Wirtha na sobustawskej zhromadźiznje reformaciski dzeń w Budestecach

Serbske ewangelske towarstwo (SET) ma tuchwilu 48 člonow. Do předsydstwa słušeja knjeni Lubina Exlerowa, Serbski superintendent Jan Malink, farar dr. Jens Buliš, knjez Jurij Grofa, knjez Mato Krygar, knjez Günter Wjenk a knjez Měrcín Wirth. W uradźowanja předsydstwa přewjedujemy w rumnosći našeho towarstwa w Serbskim domje. Za čas, kaž su so rumnosće Serbskeje kulturneje informacije w Serbskim domje přetwarili, su sobudźělačerjo kulturneje informacije našu stwu wužiwal. To bě so do toho z nami dorěčalo.

Skutkowanje w lěće 2006

Lěta swjećachmy **serbski cyrkwinski dzeń** w Hodźiju. Na sobotnišim zarjadowanju běštaj biskop Bohl z Drježdžan a regionalny biskop Pietz ze Zhorjelca mjez nami. Za čas přednoška biskopa Bohla mějachu džěći swój program z klankodźiwadźelnikom knjezom Měrcinom Krawcom z Budyšina. Na njedźelnišej Božej službje předo- waše knjez superintendent Malink. Po wobjedze poswjećichmy nowy pomnik za fararja Wjačława Warichiusa. Wo nim slyšachmy tež přednošk fararja dr. Buliša.

Započatk septembra běše Krygarjec swójba na lětuše **pućowanje serbskich swójbow** do Wuježka přeprósyla. Po pućowanju swjećachmy Božu službu z fararjom dr. Bulišom na dworje Dejkec statoka. Přizamkny so program Budyskich hercow pod nawodom Měrka Šoŧty. Wutrobnje chcu so Krygarjec swójbje džakować, kotraž bě swjedžeń tak rjenje přihotowała. Džakujemy so tež Dejkec swójbje, kotraž bě nam swój dwór přewostajila.

Lěta bě superintendent Malink džěći na **serbski nabožny tydžeń do Wukrančic** přeprósyl. 13 džěći so na nim wobdžěli. Podpěrali su superintendenta knjeni Kellowa a knjeni dr. Piniekowa, wobě z Delnjeje Łužicy, a studentka Jadwiga Malinkec z Budyšina.

Wulět ze Serbskim busom wjedžeše nas lěta do Drježdžan. Nimo knjezej Handrijeje Wirthowej mamy so knjezej Handrijeje Sembdnerowej džakować. Wón je nam při organizaciji wulěta w Drježdžanach k pomocy był.

Tež na publikaciskim polu je naše towarstwo minjene lěto zaso skutkowało. Naš časopis **Pomhaj Bóh** je zaso prawidlownje wuchadzał. Za to so wosebje redaktorce knjeni Trudli Malinkowej džakujemy.

Ochranowske hesła na lěto 2007 su wušli. Knjez Hinc Šoŧta z Lauterbacha bě zaso za čišć přihotował.

Lěta ja so nam poradziło, wudać **zešiwk ze serbskimi spěwami za pozaw-**

Předsyda SET Měrcín Wirth při swojej rozprawje w Budestecach

Foto: A. Kirschke

nowe chóry. Při wšelakich składnosćach je so wón hižo wužiwał.

Při wšitkich tutech publikacijach mamy w Ludowym nakładnistwje Domowina spušćomneho partnera. Za dobre zhromadne džělo chcu so na tutym městnje sobudźělačerkam a sobudźělačerjam nakładnistwa a wosebje tež jednaćelce knjeni Marce Maćijowej džakować.

Serbja w Americe su nas wo podpěru při wudaću **informaciskeho łopjena wo ewangelskich Serbach** prosyli. Tak smy z podpěru knjeza Měrcína Straucha a dr. Geralda Stona jendźelskorěčnu wersiju našeho łopjena wobstarali.

Hižo něšto lět prócujemy so wo **serbske pomniki.** Tež lěta smy so zaso na tutym polu angažowali. Prjedy hižo naspomnich pomnik za fararja Wjačława Warichiusa, kotryž smy na cyrkwiskim dnu w Hodźiju poswjećili. Tuchwilu přihotujemy dalši projekt. Jedna so wo narowny pomnik fararja Handrijeje Bróski a jeho mandźelskeje Amalije. Tutón pomnik běše so před lětami při wobnowjenju Budestečanskeje cyrkwy wottwaril, nětko ma so wuporjedzeć a nutřka w cyrkwi porjadnje postajić.

Zwiski k druhim towarstwam po potrebjach hajachmy. Spěchowanske towarstwo za serbsku rěč w cerkwi ma wotphlad knihu z předowanjami delnjoserbskeho fararja Herberta Nowaka wudać. Knjeni dr. Norbergowa tutu publikaciju wobstara a prošeše nas wo finacielnu podpěru. Hladajo na zasužby fararja Nowaka wo ewangelskich Serbow Delnjeje Łužicy

smy za to, zo tutón projekt podpěramy, a namjetuju našej zhromadźiznje, přepodać spěchowanskemu towarstwu 200 eurow.

Přehlad wo financach

Darow za powšitkowne zaměry našeho towarstwa dóstachmy dotal 351 eurow. Přinoški našich sobustawow su dóšli we wysokosći 316 eurow. Wot Załožby za serbski lud smy za naše projekty dóstali srědky we wysokosći 3 810 eurow a wot Hodźijskeje wosady 920 eurow za pomnik Warichiusa.

Wudawkow mějachmy dotal 7 942 eurow. Su to wudawki za cyrkwinski dzeń, za nabožny tydžeń, za publikaciske předewzaća, za pomniki a dalše drobne wudawki.

W fondu za serbske pomniki mamy tuchwilu 373,09 eurow. Za pomnik fararja Bróski budžemy z tuteho fondu 90 eurow nałožować.

Za Pomhaj Bóh smy dotal dary we wysokosći 1 144 eurow (2005: 773 eurow) dóstali a abonentske pjenjezy we wysokosći 1 433 eurow (2005: 1004 eurow). Nimo toho podpěrujetej wudawanje časopisa Pomhaj Bóh Załožba za serbski lud a sakska krajna cyrkej. Z tym je wudawanje časopisa tuchwilu finacielnje zaručene. Wšitkim darićelam, abonentam a spěchowarjam so wutrobnje džakujemy.

Wublad na lěto 2007

Cyrkwinski dzeń chcemy klětu we Wojerecach swjećić, přihotujemy jón za 7. a 8. julij 2007. Planowany je tež zaso wulět za serbske swójby, a knjez superintendent je hižo přeprašenja za nabožny tydžeń rozdžělić. Nabožny tydžeń wotměje wot 24. do 28. julija 2007. Da-li Bóh, budže tež zaso wulět ze Serbskim busom. Na publicistiskim polu chcemy so dale wo Ochranowske hesła prócować kaž tež časopis Pomhaj Bóh wudawać. A za lěto na reformaciskim swjedženju chcemy zaso zhromadźiznu našeho towarstwa přewjesć.

Na kóncu swojeje rozprawy chcu so wšitkim džakować, kotřiž su džělo našeho towarstwa podpěrali.

Měrcín Wirth, předsyda

Zhromadžizna SET z wopominanjom wuznamnych Serbow

We wosadnym domje na farskej zahrodze w Budestecach móžeše předsyda Měrcin Wirth reformaciski dzeń popołdnu štyrceći wopytowarjow, mjez nimi 28 člonow towarstwa, na sobustawsku a z dobom wólbnu zhromadžiznu Serbskeho ewangelskeho towarstwa witać. Po zhromadnym wuspěwanju Lutheroweho kěrlušy „Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam“ poda sup. Malink krótke duchowne słowo k reformaciskemu dnjej. Z wutrobnymi słowami witaše Hanka Tarankowa wšěch w mjenje swojeje swójby do Budestec. Jej kaž tež pomocnicomaj z wosady wulki džak za bohátu a z lubosću přihotowanu hosćinu. Znamjo ryby jako symbol křesćanstwa, kiž kóždy na swojim městnje namaka, a módro-bětočerwjene kwěće na blidach běchu rjane wonkowne znamjo serbskeje ewangelskeje zhromadžizny.

Předsyda Měrcin Wirth poda rozprawu wo džělawosći minjeneho lěta (hlej strona 8). Za rewizijnju komisiju zdžěli Handrij Sembdner, zo su financy w porjadku, a wupraji džak pokladnicy Lubinje Exlerowej za swědomite džěto. Wólby do noweho předsydstwa so spěšnje wotbychu. Wšitcy dotalni člonjo – Lubina Exlerowa, dr. Jens Buliš, Jurij Grofa, Mato Krygar, Jan Malink, Měrcin Wirth a Günther Wjenk – wuprajichu so zwólniwi k další kandidaturje. Nowi kandidaća so njenamjetowachu a tak so dotalne předsydstwo jednohłósne a zjawnje znowa wuzwoli.

Překrótko wotby so diskusija wo towarstwowej džělawosći. Sup. Malink rozprawaše wo njedawnym Ochranowskim zeńdženju w Małym Wjelkowje, hdžež bě wjele tež wo Serbach rěč było, a na Serbsku přiradu w berlinsko-braniborskej delnošlesko-hornjołužiskej cyrkwi, kotraž bě so 25. oktobra w Zhorjelcu skonstituowała. Na naprašowanje nastupajo staw přihotow wudaća nowych spěwarskich zdžěli sup.

Sup. Malink rozložil pomník Michała Frencela w cyrkwi.
Foto: A. Kirschke

Serbske kěrlušy zaspěwachu sej zhromadženi we wosadnym domje w Budestecach.

Malink, zo předleži kompjuterowa předloha, zhotowjena wot praktikanta Jörga Briesovskeho. Nětko ma džěto pomatu, ale wěsće pokročować. Wopřijeć budu spěwarske něhdže 350 kěrlušow. Kotre, to so sčasom wozjewi, zo bychu so hišće ewtl. namjety a přeća wosadnych wobkedžbować móhli. Dr. Jens Buliš přeprasy wšěch na počesćenje fararja Jana Awgusta Sykory składnostnje jeho 85. posmjertniny dnja 19. decembra na wječornu nutrnost do Smělnjanskeje cyrkwe. Ze zeńdženje klětušeje zhromadžizny SET namjetowaše Kurt Latka Šerachowy dom w Budyšinku. Skónčnje skedzbnj so hišće na serbske adwentske popołdno po serbskich kemšach njeźelu 2. adwenta na Michałskej farje w Budyšinje. Ze zhromadnym kěrlušom so towarstwowy džěl zhromadžizny zakónči.

Wo wuznamnych wosobinach

Na jara nazorne wašnje z charakteristiskimi swětlowobrazami ke kóždyj wosobje přednošowaše dr. Helmut Jenč wo wuznamnych narodnych prócowarjach, kiž běchu w Budestečanskej wosadze skutkowali abo z njeje wušli. Rjad zahaji so w 17. lětotku ze sławnym Michałom Frencelom a pokročuje so z jeho synom Abrahamom Frencelom a přichodnym synom Janom Běmarjom. Dale předstaji přednošowar dobroćela Serbow Jana Michała Budarja, fararja Handrija Bróska z jeho mandželskej „Lubku liliju“, komponista Korlu Awgusta Kocora, fararja Hermana Mrózaka, přirodospytnika Michała Rostoka, serbskeho wyšeho fararja Morica Domašku, brašku Richarda Hajnu, hudźbnika Jana Arnošta Frajšlaga a poslednjeho serbskeho wosadneho fararja Gottfrieda Röslera. Jako reprezentantow małeje katolskeje wosady, kiž so kónc 19. lětotka přičehnje-

ných džělačerjow dla tu založi, mjenowaše referent kapłana Mikławša Andrickeho, wučerja Michała Nawku a fararja Jana Cyža. Z připosłucharstwa so hišće doda, zo mataj so k wuznamnym Serbam w Budestecach tež přiličić kantor Rudolf Jenč a jeho syn, referent Helmut Jenč, sam. Přehlad pokaza, zo ma runje Budestečanska wosada nadměrnje wjele wuznamnych Serbow. Džensa, tak referent skónči, je to wězo hinak, přiwšěm pak je wjeselo, zo so SET tu zeńdže a z tym tradiciju pokročuje.

Spomnjeće w cyrkwi

K zakónčenju podachu so wšitcy hišće do cyrkwe. Před narownym pomnikom Michała Frencela spominachu na jeho lětuše 300. posmjertniny. Pohladnychu tež na narowny pomnik Handrija Bróska a jeho „Lubki lilije“, kiž ma so hišće lětsa na iniciatiwu SET wobnowić. **T.M.**

Dr. Helmut Jenč přednošowaše wo wuznamnych Serbach Budestec.

Pólsky ewangelscy přewodnicy turistow we Łužicy

Sydom lět je awtor teho nastawka jako wotmołwu na katolske putnikowanje na Jasnu Góru w Częstochowje, kotraž Pólske turistisko-krajowědne towarstwo zarjaduje, schadźowanja ewangelskich přewodnikow organizował. Tajke schadźowanja organizuja wšelke kruhi po cyłej Pólskej. Wot zańdženého lěta změnichu wone trochu swój charakter z tym, zo rozšěri so krajowědny džěl a wušmórny so za to problemowy džěl. Na tym zakładže přiwzachu wone mjeno „Wšopólske zjězdy ewangelskich přewodnikow a krajowědnikow“ (Ogólnopolske Zjazdy Przewodnikow i Krajoznawców Ewangelików). Sedme schadźowanje teho rjada wotmě so wot 6. do 8. oktobra 2006 we Łužicy z wuchadźišćom w Zgorzelecu. Na nim wobdźělchu so tež někotři katolscy, kotřiž so za tutón region zajimowachu, kaž jón ewangelscy wěriwi widža. W cyłku wobdźěli so 25 wosobow.

Popołdnu přerjeho dnja wjedžeše hłowna organizatorka schadźowanja, dr. Joanna Szczepankiewicz-Battek, wobdźělnikow po ewangelskich šćečkach přez zapadny, starši džěl města, potajkim po němskim Zhorjelcu. K wobhladanym objektam słušeše wězo monumentalna cyrkej swj. Pětra a Pawła, w kotrejež delnim džělu su runje lětsa w oktobrje pólsky ewangelscy wěriwi hódne městno za swoje Bože služby dóstali, k čemuž běchu jich ewangelscy wěriwi ze Zhorjelca přeprysli. Do programa słušeše tež kompleks swjateho rowa a runje tak cyrkej Našeje knjenje (Frauenkirche). Potom wopyta skupina na starym pohrjebnišću row Jakoba Böhmeho, kotryž běše so w bliskim, nětko na pólskej stronje ležacym Starym Zawidowje narodžił. Někotři wobdźělnicy pućowachu tež na Zhorjelsku horu Sedło (Landeskrona).

Njedźiwajcy častych deščikowych šwihelow dožiwichu wobdźělnicy sobotu wjele emocijow a zdobychu sej wulki čwak wědy wo džělu Hornjeje Łužicy, kotryž leži na němskej stronje. To běše wosebje wopyt w Ochranowje, hdžež podachu so na kěrchow z rowami swj. Zinzendorfov (za wobdźělnikow z wokoliny Cieszyna běše to wosebite dožiwjenje, dokelž wšak je Nikolaus von Zinzendorf twar Jezusoweje cyrkwje w Cieszynie podpěrował). Po wobhladanju wulkeje žurle a zeznaću tradicijow Čěskich bratrow modlachu so wšitcy pod nawodom diakonki Aleksandry Blachut-Kowalczyk. Začišć teho wopyta bu přidatnje pohłubšeny z kěrlušom wot Johanna Sebastiana Bacha „Hač trón twój, Knježe“ (Czyż tron Twój, Panie), spěwanym wot Krakowskeho dueta Magdy (sopran) a Janusza (bas). Wjele zajima zbudži tudyši misionski muzej. Wulki začišć zawostaji potom nimoměry rjana cyrkej

Pod nawodom diakonki Aleksandry Blachut-Kowalczyk so pólsky wulětnikarjo w modlerni bratrowskeje wosady w Ochranowje pomodlichu.

Foće: prywatnej

na skale w Oybinje, tež z dołho wobdźiwanym wobrazom z cyklusa „Biblia pauperum“. Hłowny dyk programa přebywanja w Žitawje běše wobhladanje póstneju rubow z lěta 1472 (wulki) a 1573 (mały), unikatneju twórbow w europskim měritku, kotrejež počinatej tomu přimjeznemu městu nowu slawu přisporjeć. Njedźiwajcy dešća wobhladachu sej wobdźělnicy hišće charakteristiski dom z balkonom při Obere Leineweberstraße, w kotrymž je w lěće 1815 wjerch Józef Poniatowski bydlil, derje

znaty jako nawoda jednoho korpsa Napoleonoweho wójska w Pólskej. Wotpočink po dołhim pućowanju běše potom w sympatiskej grjekskej korčmje w Zgorzelecu z wječerju, při kotrejež mózachmy so tež ze stawiznami wulkeje grjekskeje kolonije zeznac, kotraž tu wot lěta 1948 wobsteji.

Posledni dzeń běše zeznaću teho džěla Łužicy wěnowany, kotryž mjenuja ludžo po originelnym přeběhu statneje hranicy „turošowski měch“ (worek turoszowski). Wobžarowachmy njedawnu dewastaciju ewangelskeje cyrkwje w Zatonju, za což njese katolska cyrkej wšu winu. Wobhladachmy sej brunicewu jamu (wyše 2000 ha!) a wobdźělchu so na koncu na wprawjeniskich kemšach w kapałce na kěrchowje w Bogatyni, kotrež swjećeše duchowny hakle njedawnu tu załoženje wosady, farar Cezary Królewicz. Zrudny zawod k temu běchu w předchadźacej nocy rozbite wokna přez „njeznatych skućicelow“. To zrozumi so jako dalši dopokaz za prócowanja wot horjeka, pólski lud cył katolski sćinić. Hačrunjež běše wosada namjetowala, kemše na druhim městnje wotměć, rozsudži so skupina, zo tu wostanje.

Počni nowych začišćow a duchownje wočerstwjeni rozeńdžechu so wobdźělnicy do svojich domiznow a slubichu sej schadźowanje klětu w Szczecinje. Ma so hišće přispomnić, zo běstaj daljej wažnaj organizatoraj zjězda Marek Battek a Arkadiusz Felkle, wobaj z Wrocławja.

Krzysztof R. Mazurski
(přełožk: Alfred Měškank)

Pólsky ewangelscy přewodnicy turistow na ekskursiji po němskim džělu Zhorjelca. Dale wopytachu hišće Ochranow, Oybin, Žitawu a na pólskim boku Zgorzelec a Bogatynju.

Kak sym z maćerju pola zaprajerki Iseltoweje pobyt

Je to bylo někak srjedz 30tych lět. Chodžach poslednje lěta do šule. Mějachmy doma pjeć hektarow ratarstwa. Ratar być rěka dželać a so prócować, hdyž chceš wobstać. W małych gospodarstwach kaž našim bě tehdy hišće wjele ručneho džela. Čežke bě syćenje z kosu: trawu, džećel, žito a wšednje picu za skót, to powšitkownje mužojo wukonjachu. Wobstaranje howjazeho skotu a swini pak bě zwjetša wěc žonow. Wosebje dejenje kruwow a kidanje hnoja bě jara napinace. Tak počinaše tež moja mać skoržić, zo při dejenju wjace na ruce njewutraje. Mašinow tehdy za to hišće njebě. Tež ja mējach tehdy čez z lěwym kolenom. Njewěm, zwotkel je so mi načahnyło. Njemóžach so na nje klaknyć a tež při běhanju začuwach kaťanje. Hižo jako šuler mējach w domjacym ratarstwje pomhać. Nimo teho bě to wučinjena abo mjenje bóle postajena wěc, zo mējach po wuchodženju 8. šulskeho lěta „doma wostać“. Tak so to tehdy praješe. Woznamjenješe to, zo potom žanu služownu holcu wjace njezmějemy. To mējach potom ja być. A tak so tež sta.

Moja mać pochadzeše ze Stróže pola Hućiny. Tam, hdžež je džensa ta wulka ťuža Olba, je jako šulska holca swojemu nanej swacinu nosyła, hdyž tutón tam na polu abo ťuce dželaše. Ludžo tuteje kónčiny hižo za čas maćernej mladósće při strowotnych čezach k zaprajerce Iseltowej do Wotpočinka pola Lěskeje jězdžachu. Tuž podachmoj so wobaj, mać a ja, k tutej žonje, kiž, kaž so praješe, „móže wjace hač chléb jěsć“, w nadžiji, zo tam pomoc dóstanjemoj.

Z Chasowa je to z kolesom chětro šlapa jěć. Dojědžechmoj tam derje. Nańdžechmoj Iseltowu na polu běrny kopajo. Rěčeše běžnje serbsce. Njewěm, hač je tež němsce móhla. Kazaše mi so na mjezu sydnyć a nohaju z kolena sčahnyć. Jako džěči chodžachmy tehdy w krótkich cholowach a dołhich, wyše kolen nohajcach, kiž tak mjenowane „podwjazki“ džeržachu. Na to so Iseltowa ke mni schili. Potom poča něšto njezrozumliwe bórbotać a z pokazowakom praweje ruki křižiki nad kolenom činjše. Zdaše so mi, zo so słowa přeco wospjetowachu. Nad maćernymaj rukomaj činješe samsne pohiby a samsne hrónčka bórbolše. Za dobre běrtlk hodžiny bě wšo nimo. Wukaza namaj hišće wšelakej mazaj nałožować. Mać žohnowatej žonje jeje prócu z někajkim pjenjzom zaruna a wotjědžechmoj.

Po wěstym času bě z mojim kolenom lěpje a tež mać na swojej ruce wjace nje-skoržeše. Hač pak je zažohnowanje abo maz abo woboje hromadže k wustrowjenju dopomhało, njeje wěste.

*

Něšto lět pozdžišo schori naš kón na kopy-

towy rak. Skótny lékař Rehnitz konja wěšty čas lěkowaše. Tola bjez wuspěcha. Tuž poda so mać znowa k zaprajerce do Wotpočinka. Sobu wza něšto kosmow, kiž bě konjej na třoch wšelakich městnach wotřihala. Zažohnowane kosmy so po poručanju Iseltoweje spalichu a zwostaty popjeť so na pomazce konjej k žranju da. Chorosć pak so z tym njewuhoji. Tuž jeho Čornohodlerski kowar Hübler po wašnju skótneho lékařa dale lěkujo počasu wustrowi.

Spočatk wójny 1940 smy dobre skočo potom staroby dla k řezu předali. Sym jeho za wuzdu do Budyšina k řeznikej dowjedł. Nan swěrne skočo na rozžohnowanje lubje poplaca a jemu maťy měšk wowsa jako posledni mětk na řjap přiwjaza. Praša so wězo, hač je jón naposledk tež k žranju dóstať.

*

Po rozprawje mojeho nana je so wokoło 1955 scěhowace stało: Skótny lékař dr. Thiemann z Maťeho Wjelkowa bě konja bura z Delnjeje Hórki dołho podarmo lěkowať. Na kotru chorosć, njewěm. Naposledk praji burej, zo so tu njehodži ničo

Grofc kón Fuchs w třicetych lětach zašleho lětstotka – tež jeho je zaprajerka Iseltowa wuhojlć spytała. Foto: priwatne

wjace činić a zo lěkowanje skónči. Po dlěšim času lékař statok znowa wopyta, zo by pohladať, hač bur konja hišće ma. Na to jemu bur mjeztym zaso dospoňnje wustrowjeného konja předstaji. Na prašenje lékařa, kak je k temu dóšto, jemu powě, zo je pola Iseltoweje pobyt. Dospoňnje překwapjeny skótny lékař na to wurazy: „Nětk pak ja ničo wjace njepřaju!“ („Nun sage ich aber nichts mehr!“), a statok chwatnje wopuši. Najskeřje njezamó zapřimnyć, zo stara prosta žona wjace dokonja hač wón, studowany skótny lékař a diplomowy ratar.

Znaty spisowaceł Shakespeare je pječa prajiť: Mjez njebjom a zemju je wjele, štož so šulskej mudrosći njedžije!

Arnošt Grofa

SKAZANKA

Z tym skazam abonement časopisa Pomhaj Bóh.

mjeno, předmjeno

dróha

PLZ, město/wjes

datum a podpismo

- Přepokazam lětnje abonentski pjenjz we wysokosći 8 eurow na konto 1 000 083 167 Serbskeho ewangelskeho towarstwa při Wokrjesnej nalutowarni Budyšin (BLZ 855 500 00).
- Dam Serbskemu ewangelskemu towarstwu poľnomóc, lětnje eurow wot mojeho konta wotknihować, doniž njezapřečiwju.

mějićel/ka konta

číslo konta

BLZ

mjeno banki

datum a podpismo

Swoju skazanku pošćelće prošu na:

Serbske ewangelske towarstwo z. t., Priwatny puć 21, 02625 Budyšin

Powěšće

Erfurt. Starosćejo so wo rozšěrjenje islama w Němskej je so na reformaciskim dnju w Awgustinskim klóštrje w Erfurće 73lětny farar n. w. Roland Weisselberg sam spalił. Za čas dopoždnišich kemšow so wón w twarskej jamje na klóšterskej ležownosći z bencinom pola a so zapali. Dzeń pozdžišo wón na scěhi swoich čezkich wopalenjow w specialnej klinice w Halle zemřě. Njeboh duchowny zawostaji rozžohnowanski list swojej mandželskej, w kotrejž prosy ju wo wodaće za swój skutk. Wón bě wjele lět farar we Windischholzhausenje pola Erfurta był. Zašće lěta bě stajnje zaso na přiběrace rozšěrjenje islama w Němskej skedźbnił a cyrkej napominał so chutnišo z tym problemom rozestajec.

Bart. W nocy na 9. nowember łamachu so njeznači do 300 lět stareho rownišća zemjanskeje swójby Lippe-Biesterfeld-Weißfeld, kotrejž namaka so pod cyrkwu w Barće. Před něhdže 100 lětami běchu tu poslednje četo chowali, před něhdže 50 lětami rownišćo posledni raz wotewrěchu. Wěcna škoda wučinja někak 2 000 eurow. Policija pad přepytuje.

Budyšin. Ze zhromadnym wosadnym popołdnjom a ekumeniskej wječornej nutrnosću woswjećištej ewangelska a katolska wosada swj. Pětra 12. nowembra zakončjenje wobnowjenjskich dźělow na Pětrskej cyrkwi. W zaštych měsacach dósta Boži dom nowy wonkowny wobmjetk a nowe wokna. Z tym je přeni wulki wotřez saněrowanja Pětrskej cyrkwe skónčeny, dalše maja scěhować.

Bukecy. Na nazymskim koncerće 12. nowembra we Wjesnej hospodze, wuhotowanym wot serbskich gymnazistow z Budyšina, nahromadži Bukečanska Domowinska skupina mjez wopytowarjami 369 eurow za wobnowjenje młodžinskeje chorhoje ze serbskim napisom z lěta 1879. Rjenje wušiwana židžana chorhoj je we wobsydstwje Bukečanskeje wosady a hižo dolhi čas w hubjenym stawje.

Hrodzišćo. Wo serbskich wupućowarjach 19.

lětotka na wšelake kontinenty přednošowaše Trudla Malinkowa 17. nowembra na tudyšej farje w muskim kruhu Hrodzišćanskeje wosady. Wosebje zajimowachu so připosłucharjo za nabožne přičiny wupućowanja a za cyrkwe a wosady, kotrejž sej Serbja w zamorskich krajach založichu.

Chelno. Na zhromadźiznje Domowinskeje skupiny w Chelnje přednošowaše Jan Malink 17. nowembra wo serbskich stawiznach Ochranowskeho hibanja. Předewšěm předstaji wón Chelnjanam založenje a skutkowanje wosady w susodnym Małym Wjelkowie, kotraž bě so srjedź 18. lětotka jako serbska kolonija založila.

Lipsk. W serbskim studentskim internaće na Bornaiskej 198b w Lipsku woswjećichu něhdyši a nětčiši člonjo Sorabije 21. nowembra 290lětny jubilej swjeho towarstwa. Sorabiju běchu serbscy studenća teologije w adwence 1716 jako Serbske předarske towarstwo založili. Wona je přenje towarstwo w stawiznach Serbow a džensa zdobom najstarše studentske towarstwo Němskeje.

Dary

W oktobru je so dariło za Serbske ewangelske towarstwo 100 eurow, za Hesla 45 eurow, za Pomhaj Bóh 40 eurow a dwójce 30 eurow. Kolekta na zhromadźiznje SET w Budestecach wunjese 87 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 300 lětami, 19.12.1706, narodži so w Zhorjelcu farar **Christian Knauthe**. Jeho nan bě po powoňanju wačokar. Džed pochadžeše ze sewjernych Čech a bě runja mnohim druhim protestantom před namočnej rekatolizaciju a nabožnym přesćěhanjom do Łužicy připućował. Po wuchodženju gymnazija w Zhorjelcu studowaše Christian Knauthe teologiju, filologiju a stawizny w Lipsku. Něšto lět dźěłaše najprjedy jako domjacy wučer w ródny Zhorjelcu. 35lětneho powoňachu jeho za fararja w Friedersdorfe pola Zhorjelca, hdžež skutkowaše na to wjac hač štyri lětdžesatki hač do smjerće lěta 1784. Byrnjež ženje w žanej serbskej wosadze njeslužil a drje ani serbsce njemóhl, zaběra Christian Knauthe wažne město w serbskich stawiznach. Za čas studija w Lipsku bě so w Serbskim předarskim towarstwje ze serbskimi komilitonami zeznał a wosta čas žiwjenja Serbam přichileny. Wosebje zanuri so do serbskich stawiznow a serbskeho pismowstwa. Wšelake nastawki wo tym wozjewi we wučenych časopisach, dalše wostachu w rukopisu a chowaja so džensa w uniwersitnej bibliotece we Wróclawju. Bohate žorło wo serbskej zaštosći je hišće džensa jeho fundamentalna kniha „Derer Oberlausitzer Sorber-

wenden umständliche Kirchengeschichte“ z lěta 1767, w kotrejž podawa přehlad wo wšech tehdyšich serbskich wosadach a serbskich spisach w Hornjej Łužicy.

Přeprašujemy

03.12. 1. njedzela w adwence

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)

14.00 wosadne popołdnje w Slepom (sup. Malink)

09.12. sobota

15.00 ekumeniske wosadne popołdnje w Drježdžanach w cyrkwi swj. Jozefa (kapłan Nawka)

10.12. 2. njedzela w adwence

14.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink, farar dr. Buliš), po tym adwentne popołdnje na farje

16.12. sobota

17.00 adwentny koncert Serbskeho gymnazija w Michałskej cyrkwi

17.12. 3. njedzela w adwence

09.30 kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (sup. Malink)

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

25.12. 1. dzeń hód

09.30 kemše z hodownej hru w Serbskej cyrkwi w Choćebuzu (farar D. Schütt)

26.12. 2. dzeń hód

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za dźěći (sup. Malink)

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

31.12. silwester

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)

07.01. 1. njedzela po Třoch kralach

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za dźěći (sup. Malink)

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowja/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBöh@gmx.de)
Čišć: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měsočnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.